

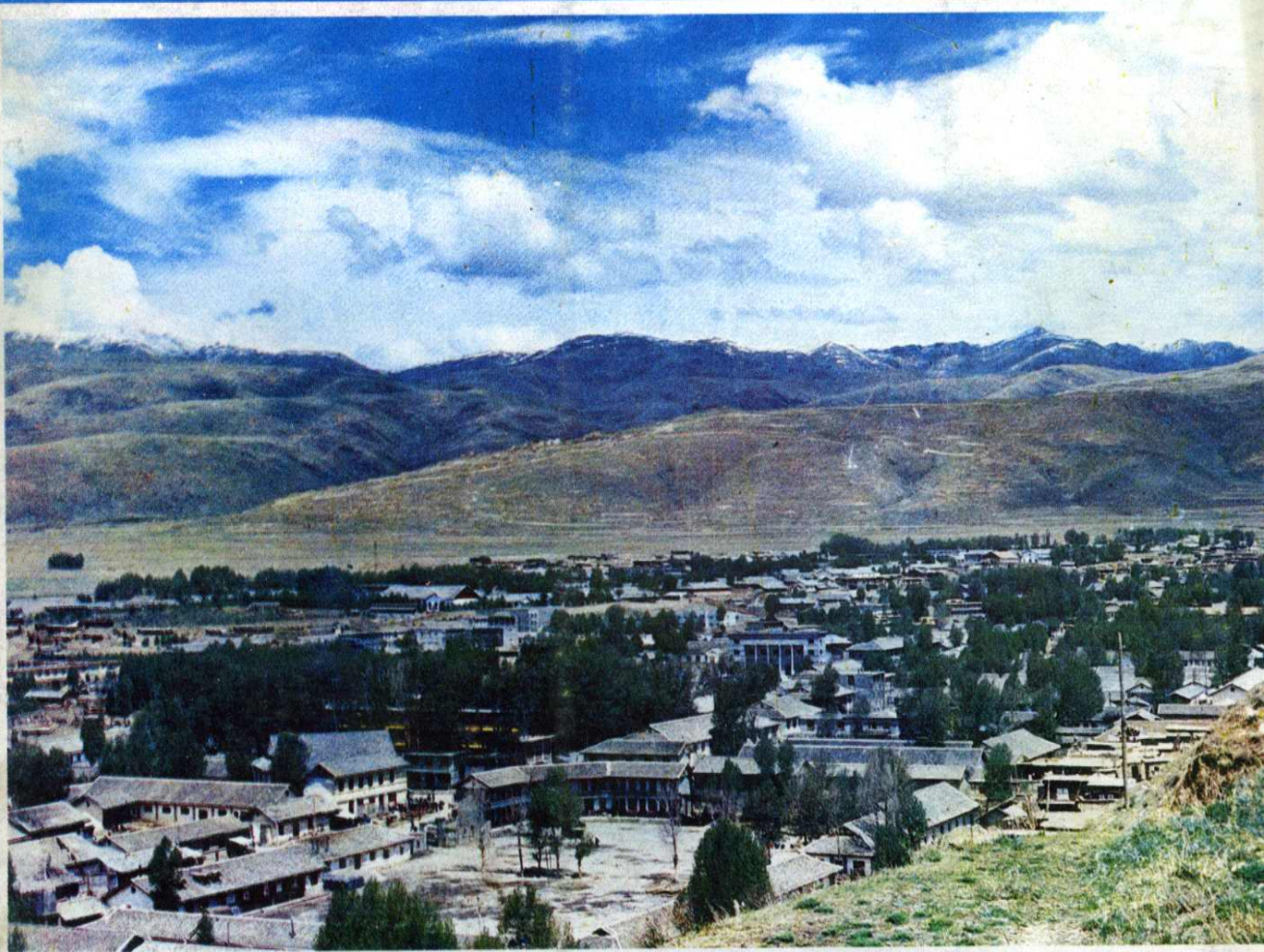
四川省地名录丛书之一九一

016945

སེའོ་གཞི་ཁོ་ག་དག་པ་མཛེས་པོ་དེ་ལས་པ་རང་སྤྱོད་ལུ་ལ།
དག་པ་མཛེས་པོ་དེ་གི་ས་ཆའི་མིང་བདུས།

四川省甘孜藏族自治州

甘孜县地名录

དག་པ་མཛེས་པོ་དེ་གི་ས་མིང་ལས་དོན་ལོ་ཁྱོད་ཆོ་རུང་གི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་ལས།

甘孜县地名领导小组编印

1986

ལོ་རྒྱུ་བཟང་པོ་ལས།

四川省甘孜藏族自治州
SICHUANSHENG GANZIZANGZU ZIZHIZHOU

甘孜县地名录
GAN ZI XIAN DI MING LU

甘孜县地名领导小组编印

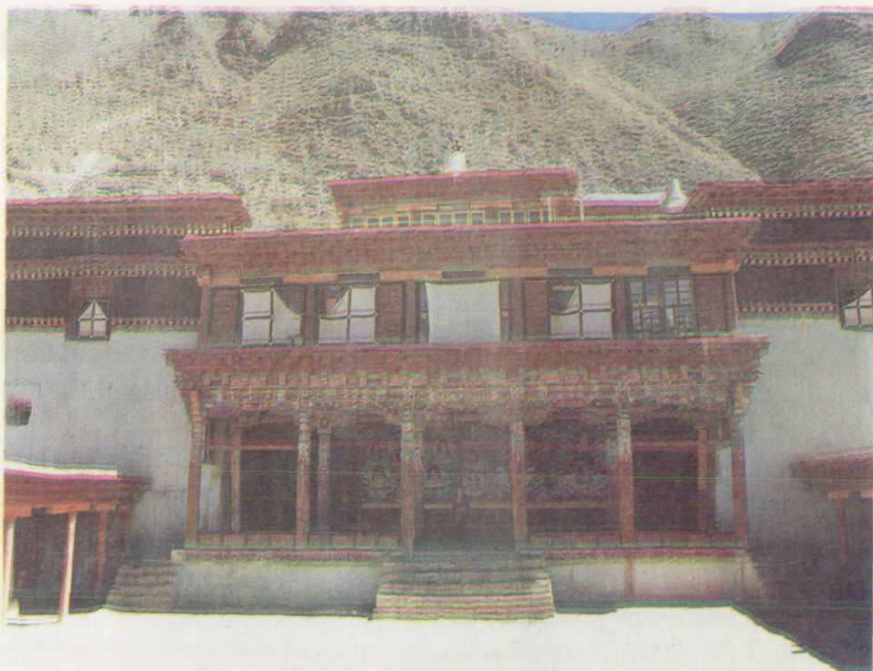
一九八六年三月

甘孜县城解放下街一角

甘孜县农机厂生产的宝鼎炉、浆桶

白日寺一格达活佛纪念堂

旭日里—甘孜县人民欢度迎秋节的地方

甘孜县民族中学

甘孜县革命公墓

奶龙山—藏族人民信仰的神山

雅砻江大桥

目 录

一、前 言

二、甘孜县地图

三、甘孜县概况..... (1)

四、行政区划、自然村

甘孜镇概况..... (17)

雅砻区概况..... (19)

城南乡概况..... (20)

城北乡概况..... (22)

绒岔乡概况..... (24)

色西底乡概况..... (26)

呷拉乡概况..... (28)

柯则乡概况..... (30)

生康区概况..... (32)

生康乡概况..... (33)

南多乡概况..... (35)

贡隆乡概况..... (37)

扎科乡概况..... (39)

绒坝岔区概况..... (42)

来马乡概况..... (43)

昔色乡概况..... (46)

卡攻乡概况..... (48)

仁果乡概况..... (50)

拖坝区概况..... (52)

拖坝乡概况..... (53)

斯俄乡概况..... (55)

庭卡乡概况..... (57)

下雄乡概况..... (59)

东谷区概况..... (62)

四通达乡概况..... (63)

夺多乡概况..... (65)

泥柯乡概况..... (67)

达通玛区概况..... (70)

查龙乡概况.....	(71)
茶扎乡概况.....	(73)
大德乡概况.....	(75)
卡龙乡概况.....	(77)
五、自然地理实体	
雅砻江概况.....	(79)
达曲概况.....	(80)
泥曲概况.....	(81)
打柯概况.....	(82)
奶龙山概况.....	(83)
旭日里概况.....	(84)
帕乌伯母概况.....	(85)
六、企事业单位	
甘孜县人民医院概况.....	(113)
甘孜县第二完全小学校概况.....	(114)
甘孜县水泥厂概况.....	(115)
甘孜汽车站概况.....	(116)
甘孜县藏医院概况.....	(117)
甘孜县畜牧业科学研究所概况.....	(118)
七、人工建筑物	
雅砻江大桥概况.....	(121)
生康桥概况.....	(122)
八、名胜古迹 纪念地	
甘孜寺概况.....	(125)
大金寺概况.....	(126)
格达活佛纪念堂概况.....	(127)
甘孜县革命公墓概况.....	(128)
九、附 录	
1. 甘孜藏族自治州人民政府关于全州各县、区、乡、镇标准名称的通告.....	(131)
2. 甘孜县人民政府关于全县区、乡、镇、村、街道标准名称的通告.....	(132)
3. 甘孜县地名首字笔画检索表.....	(136)

前 言

地名是历史形成的。随着历史的发展和社会的进步，地名也在不断地发展和变迁。我县为藏族人民聚居，历史悠久，藏语地名的内容十分丰富。但是，由于缺乏文字记载和必要的调查研究，存在的问题较多。主要有讹传、重名、音译不准、用字不当、一地多名、一名多写、序数命名、政治术语命名，以及图实不符、错位、错字等混乱现象。特别是“文化大革命”期间，大搞“一片红”，许多能反映当地历史、地理、风土、习惯的地名，被任意更改，更增加了地名的混乱。这给社会主义现代化建设和广大藏族人民的日常生活带来了不少困难。

为了达到地名标准化、规范化的要求，我们根据国务院（1979）305号文件规定和省、州人民政府的指示精神，在县委、县政府领导下，于1984年6月至1985年3月，对全县地名进行了普查。这次普查，是以1:10万地形图（1971年版）为依据，结合本县实际情况，采取“一定、二改、三增、四删”的办法进行的。“一定”图实一致的246条，“二改”图实不符、错位、错字的598条，“三增”有地名未进入地图的136条，“四删”地图上有标注而不复存在或失去作用的30条。地名普查的“图、表、卡、文”四项成果资料，业经省、州检查验收合格。

《甘孜县地名录》是根据地名普查四项成果资料整理的。书中缩制了1:50万全县地图，图中标注了乡以上行政区划和部份自然村、自然地理实体的地名，附有《甘孜镇示意图》。全书收录了村以上行政区划及其驻地和部份自然村、自然地理实体、企事业单位、人工建筑物、名胜古迹地名980条，概况材料52篇，以及州、县通告和地名笔画索引等材料4份。所引用的数据，除面积、土壤、气候是摘自县农业区划的以外，均为县统计局1983年的年报数。汉语地名加注了汉语拼音；藏语地名除了用藏文记载外，还按“藏语地名用汉语拼音字母音译转写法”的规定，作了转写。每条地名都在“备注栏”内有所说明。

今后，单位和个人使用甘孜县地名时，无论藏文、汉文和拼音字母，一律以本《地名录》为准。

甘孜县地名普查领导小组

一九八六年二月八日

甘孜县概况

甘孜县位于四川省甘孜藏族自治州西北部，雅砻江上游。东与炉霍县交界，西与德格县相依，南与新龙县、白玉县接壤，北与石渠县、色达县毗邻。面积7364平方公里。辖6个区，1个镇，25个乡。人口51781人，其中藏族49042人，汉族2699人，回、彝、壮、羌族40人。县人民政府驻甘孜镇，北纬31°37′，东经99°59′，海拔3400米，距州政府康定385公里。

一、历史沿革

甘孜县为藏族人民聚居，历史悠久。东汉为白狼夷地，唐属吐蕃，元置朵甘思。据有关资料记载，朵甘思是甘孜的古称，“朵”指石头，“甘思”为白色。这与当地藏族人民关于“甘孜由来”的传说基本一致。清康熙元年（公元1662年），五世达赖派其弟子霍·曲吉·昂翁彭错（甘孜人）到霍尔地区修建十三座黄教寺庙时，把第一座黄教寺庙的寺址选在有白色石头地方，并择定吉日举行奠基典礼，建成后命名“甘孜”，藏语为“洁白美丽”之意。

甘孜属霍尔地区。明末清初，青海和硕特部（霍尔）人进入后，是为甘孜有土司之始。清雍正六年（公元1728年）置霍尔麻书、霍尔孔萨为安抚司；清乾隆五十七年（公元1792年）封霍尔孔萨为安抚司，霍尔麻书、霍尔白日、霍尔朱倭、霍尔东谷为长官司。清同治元年（公元1862年）置麻书汛。

清宣统三年（公元1911年）改流，遂将霍尔孔萨、霍尔麻书、霍尔白日、霍尔朱倭、霍尔东谷五土司辖地归并，设置甘孜委员，属边北道邓柯府。1912年改为甘孜州，属康安道。1913年建甘孜县，沿用至今。1914年属川边特别行政区，1925年属西康屯垦使，1939年属西康省第四行政督察区，为专员公署治地。

甘孜县1950年4月和平解放，1951年3月成立县人民政府，设3个区，11个乡，属西康省藏族自治区。1955年属西康省藏族自治州；同年10月撤销西康省后，一直属四川省甘孜藏族自治州。

甘孜县行政区划有过四次变动。1956年民主改革时，设5个区，1个镇，32个乡。1959年将廖西乡划给白玉县后，设6个区，1个镇，28个乡。1960年合并为2个人民公社，2个区，10个大队，7个分社，7个公社，1个镇。1962年改为6个区，1个镇，25个公社，成为现建制。

甘孜县行政区划名称有过三次变动。1978年，改城关区为雅砻区，朱倭公社为来马公社，牧业乡为下雄乡，呷加公社为茶扎公社，章龙公社为大德公社，丈多公社为卡龙公社。1983年基层普选时，改公社为乡，生产大队为村民委员会，生产队为村民小组。1984年地名普查时，改大塘坝区为达通玛区，城关镇为甘孜镇，泥巴沟乡为泥柯乡。

二、自然条件

甘孜县地处横断山脉东北边缘，是丘原向山原过渡地带，属青藏高原的一部份。

主要山脉由西北向东南走向。洛戈山斜穿中部，主峰甲布拉，海拔4789.9米，当地人民称它为山中之王。沙鲁里山屹立西南，大雪山贡呷日，海拔5688米，是全县最高峰，终年白雪皑皑，蔚为壮观。牟尼茫起山盘绕东北，神山奶龙，海拔4610米，传说是观音菩萨、文殊菩萨，金钢手菩萨在藏历鸡年聚会众神的地方，藏族人民十分信仰。

雅砻江、达曲、泥曲三条主要河流，顺其山脉走向流经县境，与50多条支流纵横交错，组成树枝状水系。河流总长565公里，集水面积8400平方公里，流域面积4694平方公里，水能理论蕴藏量53.75万千瓦。

全县有丘状高原、高山宽谷、高山峡谷三种地形。丘状高原是纯牧区，分布在达通玛区和下雄乡一带，面积3574平方公里，占总面积的48.5%。高山宽谷是农区，系绒坝岔区、生康区、雅砻区、拖坝区一带，面积2348.6平方公里，占总面积的31.9%。高山峡谷是半农半牧区，指东谷区、扎科乡一带，面积1442平方公里，占总面积的19.6%。

地质岩层以三迭纪朱倭组和新都桥组的灰黑色粉砂质板岩最广，次为上三迭纪雅砻江组 and 杂骨脑组，二迭纪和其他时期形成的岩层也有一定的分布。土壤以高山草甸土最多，占总面积的57%；亚高山草甸土、高山寒漠土、山地褐土、山地棕壤和冲积土，分别占总面积的28%、6.5%、5.4%、2.1%和0.2%。植被垂直分布明显。海拔3600米以下多为栽培植物；3600米至3800米为灌木丛林；3800米至4700米是草甸；4700米至5100米是流石滩植被；5100米以上则寸草不生。

县境属大陆性高原季风气候，具有四季不分明，气温低，雨量少，风沙大，空气干燥，日照时数长，无霜期短，春旱、冰雹、积雪等自然灾害频繁的特点。全县分高山寒温带，高山亚寒带，高山寒带，高山永冻带四类气候区。年均气温5.6℃，比同纬度的马尔康低2℃，一月均温-4.4℃，七月均温14.4℃，年降水量636.5毫米，年蒸发量1654.7毫米，蒸发量大于降水量2.9倍，大气压500毫米，含氧量67%，年均日照2640.8小时，无霜期35天至75天，冬季长达6个月以上，等于或大于8级大风100天左右，低温霜冰、冰雹、干旱、暴雨等，几乎连年并发或交替出现，每年11月至3月的积雪，常常造成交通阻塞和牲畜的冻饿死亡。

三、经济状况

甘孜县地域辽阔，资源丰富。1983年，全县工农业总产值1642.22万元，人平317.17元。其中，农业总产值1505.4万元，占91.7%；工业总产值136.82万元，占8.3%。

1. 农业：全县有耕地19.2万亩，牧地927.8万亩，林地81万亩。其中，常年播种面积14万亩，能利用草场面积808万亩，有森林面积16.2万亩，覆盖率为1.4%。耕地由山地褐土和冲积土组成，不过酸过碱。粮食作物一年一熟，主产青稞、小麦、豌豆，县城附近种植蔬菜，其中莲花白、萝卜、洋芋、莴笋的产量较高。由高山草甸和亚高山草甸组成的天然草场，豆科牧草、莎草科牧草以及杂类草中的菊科、蔷薇科、龙胆科、玄参科、蓼科等，耐牧

性强，嗜口性好，营养价值高。主要牲畜是牦牛、犏牛、黄牛、山羊、绵羊、马、驴，猪和鸡也有饲养。森林分布在泥曲和雅砻江上游地区，优势树种有云杉、大果圆柏、方枝柏、桦木。以云杉为最，蓄积量150.3万立方米，占各种树种蓄积量的84.6%。野生动物有獐、鹿、熊、黄羊等20个品种；名贵药材有虫草、贝母、秦艽、大黄、雪莲花等16个品种。矿产资源底子不清，只知黄金、铅、硫磺、石灰石、花岗石的储量丰富。建国后，农业生产条件明显改善。1983年统计：全县已兴修水利工程31处，主干渠长135公里，年引水量1.05万立方米，有效灌溉面积3万亩。已兴修小型电站14处，装机16台，容量1635千瓦，其中农村电站10处，装机11台，容量510千瓦。拥有拖拉机231台，柴油机162台，电动机180台，机耕面积达16.1万亩。建设草库仑2015亩，退耕还牧面积8540亩，灭鼠面积20.8万亩。天然更新林地1000亩，人工更新林地650亩，育苗524亩，成片造林3150亩，零星植树115.5万株，封山育林8万亩。有乡镇企业26个，采金点30个，商品粮基地8个。1983年，粮食总产量3343万斤，比1950年的848万斤增长2.9倍；各类牲畜存栏310031头（只），比1950年的112653头（只）增殖1.8倍，其中，牛191742头，羊93037只，马16013匹，猪9239头；多种经营产值258.92万元，占国民经济总产值的15.8%，人平50.02元。

2.工商业：明末清初，甘孜已形成“茶马互市”大驿站，但工商业一直不发达。据《冯云仙甘孜调查表》和《任乃强康区甘孜视察报告》记载：“甘孜为北路大埠，故工业较他县发达，其最著者如佛像之制造及绘画，均精致绝伦，次为制毯子，又次为制红牛皮，其他如银铁木工，皆操之于汉人，……新工业则全无”、“现因川藏交通，移于北道，甘孜（商埠）日益发达也，计查有陕商八家、川商七家、西宁商一家、藏商一家、喇嘛寺商七家、土司商七家。”建国后，全县工商业有较大发展。县城是甘孜自治州北路贸易中心，计有国营农机厂、木材砖瓦厂、水电厂、水泥厂、自来水厂、县车队、粮食加工厂、副食品加工厂，以及集体性质的建筑公司，黄金生产社、铁器社、缝纫社、理发社、印刷社等企事业单位14个。县农机厂生产的藏式宝鼎炉，价廉物美，畅销县内外。党的十一届三中全会后，农贸市场更加繁荣。1983年进城摆摊设店经商的集体和个人，共415户，成交额26.6万元，比1982年增长21.9%，税收额3.3万元，比1982年增长86%。农村牧区，区区有商店，乡乡有贸易小组或代销点。城南乡和城北乡的第三产业、东谷区红牛皮和藏族手饰加工，以及达通玛区的干酪素生产等，都具有朝气蓬勃的生命力。1984年新办的泥柯林场，已投入生产。

3.交通：甘孜县建国前虽有一条公路，但不通车，人行和运输都靠畜力代步。1954年川藏公路通车后，特别是甘新（甘孜县至新龙县）、甘白（甘孜县至白玉县）、甘达（甘孜县城至达通玛区）、洛东（洛戈梁子至东谷区）四条公路通车后，改变了交通条件。公路总长318公里，6个区通公路，25个乡中有20个乡通公路，211个村中有140个村通公路。1983年统计，从事工副业生产的大型拖拉机12台，手扶式拖拉机53台，汽车2辆，人力畜力架车42辆，有利于对内搞活经济和对外开放。与此同时，邮电事业也有很大发展，区区有邮电所，乡乡有电话装置，县里各单位都安上了自动电话。

四、文教卫生事业

1.文化事业：县城有文化馆、新华书店、电影公司、电影院、体育馆、广播站和录像电

视差转台；六个区都有电影队，拖坝等区还建立了文化站。近年来，全县体育、文娱活动开展较好，曾受到省、州人民政府的多次表扬。

2.教育事业：全县1949年仅有小学3所，学生100人左右。1983年有中学1所、小学26所，学校数比1949年增长8倍。由党和政府培养的第一个藏族博士研究生格勒同志，小时候是甘孜县第二完全小学和甘孜县民族中学的学生。此外，甘孜州藏文师范学校也设在甘孜县。

3.卫生事业：1949年，甘孜县只有卫生院一所，院长兼医生1人。1983年，全县有县级医院3所，防疫站和妇幼保健站各1个，以及兽医站，畜科所等单位。区、乡有医院（所）18个。甘孜县人民医院是甘孜藏族自治州北路重点医院，设有儿、内、外、五官、口腔、妇女、中医7个临床科和药剂、检验、放射、病理、心电、超声、治疗7个医技室，共有医师19人，医士57人。

五、名 胜 古 迹

格达活佛纪念堂：位于甘孜县城西部生康区生康乡境内，距县城15公里。1983年始建，在省二级文物保护单位白日寺内。“纪念堂”由全国佛教协会主席、著名书法家赵朴初题词，堂内陈列了红军长征路过甘孜时留下的珍贵文物、格达活佛生平事迹，以及朱德总司令之夫人康克清的贺信等，1985年开始展出。

县境内有开放寺庙35座。其中以清康熙元年（公元1662年）修建的甘孜寺、大金寺、白日寺的历史悠久。

位于甘孜县城东北部东谷区四通达乡境内的奶龙，是甘孜藏族自治州北路的大神山，距县城60公里，有洛东公路连通。

“旭日里”，藏语为“富饶的坝子”，位于甘孜县城东南，是全县藏、汉等各族人民欢度迎秋节的地方，故有“甘孜公园”之称。

དཀར་མངའ་རྫོང་གི་གནས་ཚུལ་རགས་བསྟུན།

དཀར་མངའ་རྫོང་གི་སྤྱི་ཚུལ་ཞིབ་ཆེན་དཀར་མངའ་པོ་དེ་རིགས་རང་སྤྱོད་.....
 ལུལ་གྱི་རྒྱུ་ཕྱར་རིས་དང་ཉག་ཆུ་གཙང་པོ་འདི་སྟོད་རྒྱུད་ཀྱི་གནས་ཡོད་ཅིང་། ཤར་
 རིས་སུ་བྲག་མགོ་རྫོང་དང་། རྒྱུ་ཏུ་ཕྱེ་དགེ་རྫོང་། ལྷོ་རྩ་རྩ་དང་དཔལ་
 ལུལ་རྫོང་། ཕྱར་རིས་སུ་མེར་གུལ་དང་གསེར་ཐར་རྫོང་བཅས་དང་ས་མཆམས་.....
 འབྲེལ་ཡོད། རྒྱ་ཁྱིམ་གྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་མ 7364 ཡོད་པ་རེད། ཁོངས་གཏོགས་སུ་.....
 རྩ་དྲུག་དང་། གྲོན་གཅིག ཤར་ཉེར་ལ། རྫོང་ཕྱེ་གོ་ལྔ་བཅས་ཡོད་པ་དང་།
 1983 ལོའི་ལོ་མཇུག་ཏུ་མི་གྲངས་ 51781 ཡོད་ཅིང་། དེའི་ནང་པོ་དེ་རིགས་མི་.....
 49042 དང་། རྒྱ་རིགས་མི་ 2699 ཏུའེ་རིགས་། དབྱིས་རིགས་། རྫོང་རིགས་།
 ཆང་རིགས་། བུའུ་དབྱི་རིགས་། བུའུ་ཅ་རིགས་སོགས་མི་ 40 ཡོད་པ་རེད། རྫོང་
 མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་བཅའ་སྟོད་བྱེད་ལུལ་དཀར་མངའ་ཡིན་ཞིང་། ཕྱར་གི་འབྲེད་
 ཐོག་ 31°37' དང་། ཤར་གྱི་གཞུང་ཐོག་ 99°59' བར་ཆགས་ཡོད། རྒྱ་མཚོ་.....
 རིས་ལས་མགོ་ཆད་སྤྱི་ 3400 ཡོད་པ་དང་། ལུལ་སྲིད་གཞུང་གི་གནས་ལུལ་དར་
 མདོ་ལས་རྒྱུ་ཐག་གྱི་ལེ་ 385 ཡོད་པ་རེད།

གཅིག ལོ་རྒྱུས་འབྲེལ་རིམ།

དཀར་མངའ་ལ་མ་གཞི་ “རྫོང་དཀར་” ཟེར་ཞིང་། ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཁང་གིས་
 སྲིད་ལོ་དང་པོར (སྤྱི་ལོ་ 1662 ལོ) ཏུ་ལའི་རྒྱ་ཕྱོད་ལ་པའི་སྤྱོད་མ་རྟོར་ཆོས་རྗེ་ངག་
 དབང་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་རྫོང་དཀར་པོ་ཡོད་པའི་ཆང་གཞིའི་ཐོག་ཏུ་དགོན་པ་འདེབས་.....

སྐབས། བཟ་ཤིས་ཆེས་བཟང་ཞིག་སྐར་འཛིན་བདམས་ནས་མང་གཞི་འདིར་བཞུགས་པ་
 མཛད་སྒྲིལ་བ་མ་ཟད། དཔོན་པ་འདི་ཨང་དང་པོར་བཏབ་ཐོན་པས་“དཀར་མཛེས”
 ཞེས་པའི་མིང་བཏགས། དོན་རྟོང་དུ་དཀར་ཞིང་མཛེས་པའོ།། བཞད་སྒྲིལ་གཞན་ཞིག་ནི།
 ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཁང་ཤིས་སྤྱོད་ལྟ་དང་པོར་(1662 ལོ) རྟོར་ཆེས་
 རྩེ་དག་དབང་ཕྱན་ཆེན་གྱིས་དགེ་ལུགས་པའི་དཔོན་ལྷེ་བཙུ་གསུམ་བཞེང་སྐབས།
 བཟ་ཤིས་ཆེས་བཟང་ཞིག་སྐར་འཛིན་བདམས་ནས་མང་གཞི་འདིར་བཞུགས་པ་མཛད་སྒྲིལ་
 རྩེས་དཔོན་པ་རྟོང་པ་བཞིག་ལྷེ་དཔོན་པ་གསར་པ་བཞེངས་པར་དཔོན་པ་འདི་ཨང་
 དང་པོར་བཏབ་ཐོན་པས་“སྐར་འཛིན” ཞེས་པའི་མིང་བཏགས། དོན་རྟོང་དུ་སྐར་
 ཆེས་བཟང་པོར་མང་གཞི་འདི་འདིར་བཞུགས་པ་གནས་ཟེར་རོ།།

དཀར་མཛེས་ནི་རྩེ་ཐུ་སྤྱོད་ཁང་གཏོགས་ས་ཆ་ཡིན་ཞིང་། 《དཀར་མཛེས་
 རྩེ་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར》 ལས། ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཕྱང་བྱེད་སྤྱོད་ལྟ་དུག་པོར་
 པར་(ལྷི་ལོ་1728 ལོ) རྟོར་མ་ལུར་དང་ཁང་གསར་ཡན་རྩེ་སྤྱོད་ལྟ་ཆན་ལུང་
 སྤྱོད་ལྟ་དུག་པོར་(ལྷི་ལོ་1792 ལོ) རྟོར་ཁང་གསར་ཡན་རྩེ་སྤྱོད་ལྟ་གནས་བསྐྱོས་
 པ་དང་། རྟོར་མ་ལུར་དང་། རྟོར་ཉེ་རྟོར། རྟོར་བེ་རི། རྟོར་རྟོང་ཁོག་ལྟ་
 བཅས་ཁང་གོན་མེད་ལྟ་གནས་བསྐྱོས། ཞོན་ཐུང་སྤྱོད་ལྟ་གསུམ་པར་(ལྷི་ལོ་1911 ལོ)
 ལུལ་དཔོན་བཛེས་ནས་རྒྱན་འཁོར་དཔོན་རིགས་བསྐྱོས་པའི་ལམ་ལུགས་འཛུགས་པ་
 དང་མཐུངས། ལོང་གསལ་ཐུ་སྤྱོད་ལྟ་ཐེང་མངའ་ཁོངས་ཆ་སྤྱོད་ལྟ་གོང་དཀར་མཛེས་
 ལྟ་ལོན་གསར་འཛུགས་དང་། མཐའ་མཆམས་ཕྱང་རྒྱུད་འདན་ཁོག་སྤྱོད་གཞུང་གི་
 ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་བྱས། མིན་གྱི་སྤྱོད་ལྟ་དང་པོར་(1912 ལོ) དཀར་མཛེས་
 ལུལ་བཙུགས་ཤིང་ཁམས་ཡན་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པ་བྱས། མིན་གྱི་སྤྱོད་ལྟ་གཉིས་པར་
 (ལྷི་ལོ་1913 ལོ) དཀར་མཛེས་རྩེ་དག་བཙུགས། མིན་གྱི་སྤྱོད་ལྟ་གསུམ་པར་(ལྷི་ལོ་
 1914 ལོ) སྤྱོད་ལྟ་ཐེང་མཆམས་དམིགས་བསལ་ས་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་དང་། མིན་
 ལྟ་ 14 ལོར་(1925 ལོ) ཤིས་ཁམས་རྟོན་ཁོག་ཉེ་ཁོངས་སུ་གཏོགས། མིན་གྱི་རྟོར་

བརྒྱད་ལོར་(1939 ལོ) ཤིས་ཁམས་ཞིང་ཆེན་བརྒྱུགས་རྗེས། ཤིས་ཁམས་ཞིང་ཆེན་ཨང་
བཞི་པའི་སྤྱི་འཛིན་ལྷ་ཞིབ་ས་ཁུལ་དུ་གཏོགས་པ་དང་ཁོན་ཡོན་ཀྱང་དུུ་ཡི་ཁོངས་
གཏོགས་ས་ཆ་ཡིན་པ་རེད།

དཀར་མཛེས་རྫོང་ནི 1950 ལོར་ཞི་བའི་བཅིངས་འགྲུལ་ཐོབ་པ་རེད།
བཅིངས་འགྲུལ་ཐོག་མར་གཏོང་སྐབས་ཚུས་གསུམ་དང་ཤར་བཅུ་གཅིག་གསར་འཛུགས་
བྱས་ཡོད་པ་དང་། ཤིས་ཁམས་ཞིང་ཆེན་བོད་རིུ་རང་རྒྱུང་རྒྱུངས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་
གཏོགས་པ་དང་། 1955 ལོའི་ཟླ་ 3 པར་ཤིས་ཁམས་ཞིང་ཆེན་དར་མདྲོ་བོད་རིགས་
རང་རྒྱུང་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས། ལོ་དེའི་ཟླ་ 10 པར་ཤིས་ཁམས་ཞིང་ཆེན་
མིད་པ་བརྩོན་ནས་བཟུང་སེ་ཁོན་ཞིང་ཆེན་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་རྒྱུང་ཁུལ་གྱི་
ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཡོད་པ་རེད། 1956 ལོར་དམངས་གཙུག་པོའི་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་
སྤྱད་དབང་འཛུགས་སྐབས། ཚུས་ལྔ་དང་། ཁྲོན་གཅིག་ཤར་མོ་གཉིས་བཅས་
གསར་འཛུགས་བྱས། 1959 ལོར་སྤྱད་འཛིན་ས་ཁོངས་ལེགས་སྒྲིག་བྱེད་དུས་ཚུས་
དྲུག་དང་། ཁྲོན་གཅིག་ཤར་ཉེར་བདུན་བཅས་བཞུགས་པ་རེད། 1960 ལོར་མི་
དམངས་ཀྱང་ཅི་ཅན་དུ་སྒྱུར་བའི་སྐབས་སུ་ཀྱང་ཅི་གཉིས་དང་། རུ་ཆེན་བརྒྱུ་
ཚུས་གཉིས། ཡན་ལག་ཅི་བཅུ་བཞི་བཅས་ཟླ་སྒྲིལ་དུ་བཏང་། 1962 ལོར་མི་
དམངས་ཀྱང་ཅི་དག་ཐེར་བྱེད་དུས་ཚུས་དྲུག་དང་། ཁྲོན་གཅིག་ཀྱང་ཅི་ཉེར་ལྔ་
བཅས་གཏན་འཁེལ་བྱས་ཏེ་ད་ལྟོ་སྒྲིག་གཞི་ཆགས། 1984 ལོར་ས་མིང་ཡོངས་
ཁབ་དུ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་སྐབས། རྫོང་གི་སྐབས་དྲུག་པའི་མི་དམངས་འབུས་མི་ཚོགས་
ཆེན་རྒྱན་ལས་སུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གྲས་ཚོགས་ཐེངས་བཞི་པའི་ཐོག་གྲས་འཆམ་བུང་རྗེས་
ཞིང་ཆེན་དང་ཁུལ་མི་དམངས་སྤྱད་གཞུང་ལ་སྒྱུན་སེང་ཕུལ་ནས་ཚོག་མཆན་ཐོར་པར་
བརྒྱད། “ཀྱང་ཅི” རེ་“ཤར” ལ་བསྒྱུར། “ཟླ་ཐང་པ་ཚུས” རེ་“ཟླ་ཐང་མ་ཚུས”དང་།
“ཁོན་ཁོན་ཁྲོན” རེ་“དཀར་མཛེས་ཁྲོན”། “སྤྱི་པ་ཤར” རེ་“ཉི་ཁོག་ཤར” བཅས་སུ་
བསྒྱུར།

གཉིས། རང་བྱུང་གི་ཆ་རྒྱུན།

དཀར་མཛེས་རྫོང་ནི་འབྲིད་གཙོད་དེ་རྒྱུད་ཀྱི་ཤར་བྱུང་རྩིས་ལྷ་ཆགས་ཡོང་...
ཅིང་། མཚོ་པོད་ས་མཐོའི་བྱུང་ཆ་ཅིག་ཡིན་པ་རེད།། རྫོང་ནང་གི་དེ་རྒྱུད་གཙོ་...
ཆན་ནམས་པལ་ཆེན་རྒྱུང་བྱུང་རྩིས་ནས་ཤར་ལྷ་རྩིས་ལྷ་བྱུང་པ་རེད། ལམ་གོང་...
དེ་པོ་དཀྱིལ་ནས་འབྲིད་རྒྱུག་བྱས་ཤིང་། དེ་ཅི་མཐོ་ཤོས་རྒྱལ་པོ་ལ་ནི་རྒྱ་མཚོ་རྩིས་...
ལས་མཐོ་ཆད་སྤྱི་4789.9 ཡོད་སྟབས། པོད་དུགས་མི་དམངས་ནམས་ཀྱིས་དེ་ཅི་...
ནང་གི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་འཛིན་པ་རེད། ཅ་ལུ་ལི་དེ་རྒྱུད་ལྷ་རྒྱུང་གི་རྩིས་ལྷ་འབྲིང་...
རེར་ལངས་ཤིང་། གངས་དེ་ཅི་པོ་གངས་དཀར་དེ་པོ་རྒྱ་མཚོ་རྩིས་ལས་མཐོ་ཆད་...
སྤྱི་5688 ཡོད་སྟབས་རྫོང་ཡོངས་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་དེ་ཅི་ཡིན་ཞིང་། ལོ་རྒྱུག་པར་...
གངས་དཀར་སིང་སིང་ཆགས་ཡོད་པས་བརྒྱུད་ཉམས་ཤིན་ཏུ་ཆེ། མི་ཉི་མང་ཆོས་...
དེ་པོ་ཤར་བྱུང་རྩིས་ལྷ་འབྲིང་འབྲེལ་བྱས་གནས་ཤིང་དེ་ཅི་བྲགས་པ་ཅན་གནས་དེ་...
རྒྱ་མཚོ་རྩིས་ལས་མཐོ་ཆད་སྤྱི་4610 ཡོད་པ་རེད། ལྷ་ལྷན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་བྱ་...
ལོར་ལྷ་ནམས་འདུས་ནས་སྤྱོད་སྤྱོད་མཛད་པའི་གནས་དེ་རེད་ཅེས་ཁ་རྒྱུན་ཏུ་ཡོད་...
སྟབས། པོད་དུགས་མི་དམངས་ཀྱིས་གནས་དེ་དེར་དད་གུས་ཏུ་ཅང་བྱེད་པ་རེད།
དེ་རྒྱུད་ཆགས་རྒྱལ་ལ་བརྒྱན་ནས་རྫོང་གི་ཁོར་ལུག་བརྒྱུད་པའི་ཉལ་རྒྱ་དང་། ཟླ་...
རྒྱ། ཉི་རྒྱ་བཅས་རྒྱ་པོ་གཙོ་ཆེན་གསུམ་དང་ལུག་རྒྱ་ལྷ་བཅུ་ལྷག་ཅེས་འབྲིད་གཞུང་...
སྤྱི་པར་ལྷར་སྤྱོད་ཤིང་ཡན་ལག་ལྷ་བྱེད་རྒྱ་རྒྱུད་ཆགས་ཡོད་པ་རེད།།

དེ་མ་ཐང་གི་ས་མཐོ་དང་། དེ་མཐོན་པོ་དང་ལུང་གཞུང་ཡངས་པོ། དེ་...
མཐོན་པོ་དང་གྲོག་རྩང་བཅས་ས་བབ་དུགས་གསུམ་ཆགས་ཡོད། དེ་མ་ཐང་གི་ས་...
མཐོ་དེ་ཟླ་ཐང་མ་དང་ཤར་ལྷགས་ཤིང་གི་ས་ཆ་ལ་བེར་བ་རེད། རྒྱ་ཁྲོན་སྤྱི་ལེ་བྱ་...
བཞི་མ་3574 ཡོད་ཅིང་འབྲིང་ལྷལ་ཡིན་པ་རེད། དེ་མཐོན་པོ་དང་ལུང་གཞུང་...